

С Т А Н О В И Щ Е

за дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 9.1.Национална сигурност, магистърска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)”

Автор на дисертационния труд: **Стоян Тончев Налбантов**

Тема на дисертационния труд: **„Повишаване ефективността от прилагане на мерките за противодействие на прането на пари в банковата система”**

Рецензент: доц. д-р Валентин Димитров Тодоров, ръководител катедра „Сигурност и безопасност” в Юридически факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”, научен ръководител на докторанта.

1. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Стоян Тончев Налбантов е представил за защита пред научно жури дисертационен труд, разработен от него като докторант на самостоятелна подготовка.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение и 15 приложения. Основният текст е изложен на 207 страници. За подготовката на дисертацията са използвани 21 нормативни акта, 55 доклада, правила, методики и методологии, свързани с противодействието на прането на пари в банковата система, 101 български литературни източника, 33 произведения на чужди автори и 21 уеб сайта.

В дисертационния труд се изследва прилагането на мерките за предотвратяване на прането на пари в банковата система. Основната цел на дисертацията е да се изследва състоянието на действащата система от нормативни актове и механизми за предотвратяване достъпа на мръсни пари в банковия сектор. За достигане на тази цел е проведено изследване на основните характеристики на понятието „пране на пари”; международните и национални регламенти за тази дейност; прилагането на риск-технологии за превенция на прането на пари; вътрешните правила и практики за противодействие на прането на пари.

За нуждите на изследването е проведено анкетиране на 22 служители от пет банкови институции, ангажирани с обслужване на клиенти и осъществяване на операции, които могат да се използват за пране на пари.

2. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността на дисертационното изследване се определя от сериозната заплаха, която прането на пари оказва върху финансовата сигурност на страната. Наличието на възможност за пране на пари „придобити от престъпна дейност

или предназначени за финансирането на тероризма, подкопава устоите на държавността и доверието в банковите институции.

Значимостта на изследването се определя и от необходимостта страната ни да изпълни директивите на Европейския съюз за ефективно противодействие на прането на пари, което е едно от основните средства за борба с организираната престъпност и тероризма. Всичко това, обуславя безспорната актуалност и значимост на изследваните проблеми.

3. Познание на състоянието на проблемите

Цялото съдържание на дисертацията свидетелства за това, че дисертантът познава много добре нормативната основа на противодействието на прането на пари и банковите практики за идентифициране случаите на пране на пари. За това допринася и професионалният му опит от работата му в банкова институция.

В дисертационното изследване е показано и добро познаване на нормативните и литературни източници в тази област на знанието, както и проблемите на отделните дейности свързани с улавянето на признаци за пране на пари в банковата система.

4. Приноси на дисертационния труд

Целта и задачите на дисертацията определят научно- приложния характер на декларираните от автора приноси, които се изразяват в следното:

1. Определени са негативните последици от интегрирането на престъпно придобити средства в банковата система;

2. Разработена е комплексна програма за противодействие на прането на пари, съдържаща основни насоки за идентификация на клиенти, събиране и съхраняване на банкова информация, управление на риска при прането на пари, обучението на банкови служители и др.;

3. Разработен е алгоритъм за оценка на риска от прането на пари в банковата система на базата на рисковата матрица, базирана върху оценката на външния риск, риска от клиента и риска от кредитен продукт.

4. Разработени са предложения за промени в Закона за мерките срещу изпирането на пари, разкриване на банковата тайна, възможностите за освобождаване на клиенти от задължението за деклариране произхода на средства и др.

5. Разработена е програма за обучение на банкови служители по противодействие на прането на пари ;

6. Обосновано е предложение за разработването на интегрирана информационна система за идентифициране на признаци за пране на пари и др.

Изброените приноси могат да се използват за усъвършенстване на нормативната основа на противодействието на прането на пари в банковата система, както и за подобряване организацията и управлението на този вид дейност. Резултатите от изследването могат да се използват и за обучението на

банкови служители, обучаемите в Академията на МВР и студенти от други висши училища.

5. Критични бележки и въпроси към дисертанта

В качеството си на научен ръководител, по време на работата ми с дисертанта имах възможност да обсъждам основните положения на дисертационния му труд. В тази връзка, бих искал да отбележа, че по време на съвместната ни работа Стоян Налбантов прояви трудолюбие, добросъвестност и способности за провеждане на научни изследвания. Изпълни успешно всички задължения по учебния си план и постигна много висок успех на изпитите .

6. Преценка на публикациите и автореферата по дисертационния труд

Основните положения от дисертационния труд са отразени в пет самостоятелни публикации на дисертанта, в които са публикувани основните резултати от дисертационния труд. Публикациите обхващат четири статии посветени на проблемите, свързани с прането на пари, публикувани в електронното списание на Стопанска академия- Свищов и списание „Икономически и социални алтернативи” на УНСС - София. Две статии на английски език, посветени на противодействието на прането на пари, са публикувани в международното научно списание „Икономика и бизнес”. Научен доклад на тема „Клиентската идентификация като нормативно задължение на банките в борбата с прането на пари” е представен на научна конференция на ВСУ „Черноризец Храбър”, проведена през 2013 г., и публикуван в сборника с доклади.

Съдържанието и обемът на посочените публикации ми дават основание да считам, че те отразяват съществени части от изследването и получените научни резултати.

В автореферата на дисертационния труд са показани в достатъчна степен актуалността, целите, практическата значимост и приносите по разработваната тема.

7. Заключение и оценка

В заключение си позволявам да предложа на уважаваното научно жури да присъди при успешна защита на **Стоян Тончев Налбантов**, автор на дисертационния труд „Повишаване ефективността от прилагане на мерките за противодействие на прането на пари в банковата система”, образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 9.1 Национална сигурност, специалност „Управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)”.

7.11.2014 г.
Варна

Рецензент:
(доц. д-р Валентин Тодоров)